

ՃԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆԻ

Ամենապատիւ զարտաք Հայրը, որ Աթոռացի Թանր հոգւոցորդութեան հետ միասին մեծ խնամք ունի նմանապէս քաղաքիս հայազգի ժողովուրդեան վերայ, Թէ իւր քարոզչութեան մէջ և թէ առանձին շարունակ կը քարոզէր ժողովրդականքը, որպէս զնաշխատին ոչ միայն բարոյագետ, այլ և նիւթագետ իրարու սնակելի, իրարու օգնել և իրենց վնասը բարւոյրել: Աւրտի ենք որ Արարչուն Հոր օրոտուելնեղը արգէն սկսած են արգիւնաւորիլ ոչ միայն պրական այլ և իգական սեռին մէջ, և մեղք բերելու թեամբ սրտի կը հրատարակենք տհա տեղւոյ ժողովուրդային այս Ծոր և յուսովը շարժումը: Աժ. սոյս մէջ քաղ տիւ հայազգի պատանիները միմեաւ լով հաստատեցին ինչպէս ընդհանրական, որչ նպատակն է բաժանորդագրութեամբ գրամական նշանաւոր գումար կողմէլ և նոյնը շահեցնելով զանազան ընկերական շահուետ արժեքներ թիւ ներք կտարտել: Պատանիներուն հետեւեցաւ խելոյն հասակաւոր մարդկանց քառք, նոյնօրինակ ընկերութիւն մի կազմելով: աւելի ընդարձակ նպատակներու համար: Բայց աւելի ուրախակն է, որ օրտարք և տխրոյք եւս արական սեռի նախանձելի շարժումնէն զմաստ փելով առանձին ընկերութիւն հաստատեցին իրենց մէջ շտապութեան զգուշանող և ինչպէսական արկղ մի ունենալ իրենց սեռին գիբարբիւղ հաստարակալին պիտոյն բնուր հոգւալ: Այս նորահաստատ ընկերութեանց պայմանագրերը և կանոնք կըրէց Ս. Հայրը և արգորեց ամեն անդամները անխափան շտապակիլ: Արգարեւ: Վերին քանի մի տարին ըստ մէջ բազմութիւն ընկերութիւններ հաստատեցան և խաբանուեցան յանգի և ՚նախորհին փոփոխմիտ անգամոց: Քակայն մեղք զսկսոյցս ենք: որ քաղաքին նորահաստատ ընկերութիւնները, այլը փարձեն օգուտ քաղելով և ամեն տեսակ անխոհեմութեն օգուտ շահուելով կ'աշխատին հաստատաւն մնալ իրենց օգտաւոր մեռնախելութեան մէջ ՚ն պատիւ իրենց անուան և յօրինակ քաղանց

ՅԱՆԿ ՆԻՒԹ ՈՅ

ՅՈՒՆՈՒՐ

ՀՈՐ ՏԱՐԻ	1
ՂՃմարտութիւն և ստու. թիւն. (զարտաւորութիւն):	4
Սնուրիկ և շարասիրտ:	9
Վերադարձ ՚ն Վահիբէէ Մեն. Արք. բազան Պարտիարք Հոր, և ուղերձք արչակերտաց:	12-17

ԿՐՕՆԱԿԱՆԻ

— Գիտողութիւն. | ռ. սաւորչական, Հայ-Գրիգորեան և Լ. ջիմանեական բառերու վրայ: 17

ՃԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆԻ

Օննդեան հանդէս: Այամակ (Յուրպէտ, Դամակոսի, և Իերիաի: Արկրաշարժ: Պ. Պէտերեան Հիւպատոս Իրուսիյ: Աբբահօր: Սուհապոյ: Այուրասուք: Օսանուլուս: 17-24

ՓԵՏՈՒՐ

ՂՃմարտութիւն և ստու. թիւն (Հարտանկութիւն և վերջ)	25
Հանդէս պարգեւաբաշխութեան յառաջանքաց ուսումնարանի	31
Ըստնախօսութիւն Պ. Գ. Սուրբատեանի:	33
Աւղերձ յՈճումն Վեհ. Հայրապետի:	41
Այամակ ՚ն Վահիբէէ	41
Իարցապան տասակ:	44
Պէտերեան նամակ. (Հարտանկութիւն):	45

ՃԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆԻ

Գեր. Տ. Տ. Կենաախոս և Վիմեծն Ս. Կալիսկոպոսաց լղէքսանդրիտ հասնելին: — Կարսի առաջնորդ Գեր. Տ. Յովհաննէս Ս. Կալիսկոպոս: — Իժբաղք մահ: — Իրուսիպոսոց բարեբարութիւնը: — Իժբ. կայ ամսոյս ցուրոր: — Օսնագան գողութիւնը: — Կիլիկիոյ վնասկէն լուրեր: 46-48

ՄԱՐՏ

Մարտ	49
Յանաճարխմութիւն	49
Երգումն Գեր. Հաստեհ. — Գիտալութիւն. — Բանի մի խօսք առ Հայ-Հռովմէական ազգայինս	54
Պէտերեան Վայմակ. (զարտանկութիւն և վերջ)	61
Ի. սուրբ Իաշէ	63

Հարցաքննութիւն և հանդէս երկուսու
փորձարանաց քաղաքիս 65

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Օտարական տուն . - Լիպրոսի հաշիւ .
- Լիխ փաշա . - Եր Ըլքմանից դրօ-
շակին պարզութիւն . - Երեկ աշա-
կերտացու մը . - Երեկրատուութիւն .
- Ըրբեցութիւն . 66-72
Երբապից մատենաք . 72

ԱԳՐԻՆ

Դատարարութիւն . 73
Ըրոտնապիւր Հայ պապլթականութեց
իպիմու . 80
Վասն Հայկոսիան դրոց . 85
Գրականութեան գիտութեան առար-
կայն (Հարմանիք) . 87

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Աւարքին և քաղաքակիրթ պատանի,
(Հարմանիք) . 92

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Տասն և իններորդ դարուս նոր Սե-
սիան . - Հապէշտունէն եկած հե-
ռապիւր . - Վեր . Յովհաննէս և Սը-
կրտիչ եպիսկոպոսք . - Յուպէէն
լուր . - Ս . քաղաքիս մէջ հասարա-
կաց հիւանդանոցի մը հաստատուի-
լը . - Երեկ աշակերտացու մը .
- Օանուցմուք . 94-66

ՄԱՅՍ

Տարբերութիւն Կրօնական միութեան
և Սիակերտութեան . 97
Կարճ խորհրդածութիւն մը . 103
Ըլխատութիւն . 105
Ըր Հայրենիս Հոռաշանք . 209
Գիտողութիւն . - Երկրէի յաղագս Սի-
անձանց . 111-112

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Եանրք Սուսաֆա փաշայն . - Ը-
ւարից Ըրշիդուքս Պրանէնքո .
- Երկրորդու Հոռովէագուան Յո-
նաց Ըլէքանդրից Պատրիարքի գա-
լուսք . - Սուրբ Ըթուցս Տեսչայ

փոխութիւնք . - Յուպէի Քանա-
պարհի ընկերութիւնք . Երեկք .
- Ըմիածնի Սինդի շրջաբերականք .
- Երկրանեանց Վարձարանի հան-
դէպք . - Երկու ժառանգուցու աշա-
կերտաց գալուստք . 117-120

ՅՈՒՆՍ

Երկրածին և Ըրարատ . - Կնդակ Վ .
Կոթուղիկոսի . - Յայապարտութիւն
Ըրարաք ամապրի . 121-124
Ուխտ հայրենասիրի . 124
Ղանաչու մն անձին . 133
Ի սգալի մահ Ըլքմանի Գրիգոր Լ. Ֆէն-
սիի . 135
Խորհրդածութիւն մը քառասարակու-
թեան վրայ . 137
Վանի մի խօսք Սչայ Սպլքքան գիւղե-
անց բին վրայ . 140
Ըլքարարութիւն . 141

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Լատինական տունկատարութիւն
մը . Ղրաքաղարութիւն . - Վերտիչ
եպիսկոպոսի Սարաջ գնալը . - Հե-
գեհանգտեան պաշտօն Ըլքմանի
Գրիգոր էֆէնոսի յիշատակին հա-
մար . - Ասր Պերութէն . 142-144
Ըրակներ . - Օանուցու մն . 144

ՅՈՒՆՍ

Ըր Երու մն 666 թուոյն . 145
Հանդէս տարեդարձի անուանակո-
չութիւն Ըլք . Ս . Պատրիարք Հօր . 150
Ուղերձք առ Ըլք . Ս . Հայրն . 150
Ղանաչու մն անձին (Հարմանիք) . 156
Երկրանեանց Սիւն . 159
Ղանապարհորդութիւն Ռարիս . 160
Հարեւանցի ակնարկ արեւելեան հը-
նախօտութեան վրայ . 162
Իրաւունք եւ պարտք սեպհականու-
թեան (Հարմանիք) . 165

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Քաղաքիս կառավարիչ Եղիշ փա-
շայ . - Երեսն Օ . Վարդապետի

Ներհատումն սեղեւորիլը . ա Պրու-
սիայի վեհ . Թագաւորի եւրօգու
տափառ ամուսնոյն կենդանագիր
պատկերները նուիրելը . - Կարնոյ
Գեր . Լաւնորդ Յարութիւն Ս .
Ըրք եպիսկոպոսի վեհագետեան
սուրբ Լճոսոյս ժամանելը . 166-168

ՕԳՈՍՏՈՍ

Օսանուցում . 169
Իտահակ Ըրք Լորիսկոպոսէն լուր . 170
Վճռէր, Սուսն եւ այլն . 170
Ճանապարհորդութիւն յԱրիս (շա-
րանախիլ) . 172
Ի քերեզման իջեր . 176
Ճանաչումն անձին . 177
Իզձ սգւոյ առ Սուրբ Սարգիս . 179
Կանանչ վարագոյրներուն զնար . 180
Ըրարնեբուն առատածեանութիւնն
աւ գողութիւնն . 187
Իրաւունք եւ պարտք (շարանախիլ) . 182

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆԲ

Նամակ շիւղատոսի . Նուէրք, Պէհ
զատ Իւմէտ էֆէնտիի, Վեհ . Կա-
սեր Ընտրիոյ . Կ . Պոլսեցի ազգա-
սիրի մի, Լրեւանցի մահտեսի Պո-
զոս աղայի . ե Կարնեցի մահտեսի
Սարգիս էֆէնտիի . - Փակաղ (Յու-
կոյլ տղա . Սանաղանք . - Կեր . Յու-
րութիւն Ըրքեպիսկոպոսի . - Աղքա-
րարութիւնք . նորատիպ Սարգիս 18
բունթօ . 185-129

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Շէքրումն . 193
Խաչ օգնեա ինձ . 206
Ընտանեկան կեանք . 208
Իզձ սրտի առ սուրբ Տաճարն Յարու-
թեան . 210
Կարճ ճանապարհորդութիւն յԱրիս
(շարանախիլ) . 211

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆԲ

Սուրբ Յարութեան գմբէթի շինու-

թեան աւարտումն . - Սուրբ Լճո-
սոյս երկու միտքան վարդապետաց
ուղղելորութիւնն . - Լճեն . Հա-
սունեան Սրբաշունի դարուտը .
- Շրջայ զստանեւոյ մը ինքնատպանու-
թիւնը . - Ղեւնադրութիւն շրս ժա-
ռանգաւոր սարկաւապոյ . 214-216

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Ժողովրդային կրթութիւն . - Լսիտա-
շաւիզ . - Լ . կրթութիւն բոս բուն
նշանակութեան . 217-223
Հարցաքննութիւններ . 224
Թառաչ առ պանդուխտս . 227
Կարճ ճանապարհորդութիւն յԱր-
բիս . 229
Սարգիսային վիճակի նախկին տար-
բերութիւնը . 233
Իրաւունք եւ պարտք (Շարանախիլ) . 236

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆԲ

Օսմանեան Տէրութեան նոր կար-
կադրութիւնը Լրուսաղէմի հա-
մար . - Լրկու բողոքական շայ եղ-
բարց դարձը . 239

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Ժողովրդային կրթութիւն . - Բ . Լրու-
մին կամ արգիւնք կրթութեան . - Գ .
Վրիտանեանութիւնն իբրեւ դասախ-
արակիլ . 241-250
Նամակ շիւղատոսին . 250
Ըղբային կրթութիւն . - Լաւարիկու
Պ Սիբայէլ Սիւանտրեանց . 251-258
Կենցաղ մարդկան . 258-261
Իրաւունք եւ պարտք ազատութեան
(շարանախիլ) . 261-26

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆԲ

Տեղեկութիւն Սահակ եպիսկոպոսի
փոյ . - Ճրտագլառութիւն . - Տաճ-
կերէն ոտանուոր . - Ղեւնագրու-
թիւն . - Նուէր . - Պոպի Հրաւի-
րապիր . 263-264

Վարդանանց Գրիգոր ազա Պօղոսեանս
 Վարդանեան Տադևս ազա Թաշճիպաշի
 Վարժապետեան Գրիգոր ազա
 Տառնան Ե. Բարսեղյան ազա
 Տառնան Յ. Առաքել Սրտակ էֆենտի
 Տառնան Պ. Առաքել էֆենտի
 Տառնան Պ. Արքայի Պէյ
 Տառնան Երզնկանց Պէյ
 Տառնան Յ. Գրեան էֆենտի
 Տառնան Պ. Մաշապուհ
 Տառնան Պ. Գ. ռ. Ն. օրիորդ
 Տառնան Պ. Սրեան Պէյ
 Տէր Երզնկանեան Ղալաբաս ազա
 Տէր Վրժանեան մանտօրի Գրիգոր ազա
 Տէրապետեան Եղաթախի ազա կետարացի
 Տոնիկեան Գաղաթապի Եսայի էֆենտի
 Ինչիւն Մկրտիչ Պէյ. (Չ օրի)
 Ինչիւն ճի աղչի մասնէսի Մկրտիչ ազա
 Փանոսեան Գեորգ ազա
 Փարսպեան Գեորգ [Վճրայ. (2 օրի.)]
 Փէշարուճեան մանտօրի Մկրտիչ ազա
 Փէշարուճեան մանտօրի Սահակ ազա
 Փանկարեան մանտօրի Անան ազա սոկեփիչ
 Քարակեօղեան Մկրտիչ ազա սրեպեչ
 Քաչարեան Առաքել ազա
 Քէմուճեան Սրբիկ էֆենտի (2 օրի.)
 Քէրտուճեան [Նուր ազա
 Քէշիկեան Երզնկանց ազա կետարացի
 Քէպուճեան Մարտիրոս ազա Սարգիսի
 Քիւմուճեան Եղաթախի ազա
 Քհնիսեան Եսայի Ե Բարսեղ աղջիք
 Օհան ազա
 Օհնեան Երզնկանց ազա
 Փէրուճ Բարսեղ Պէյ
 Փրիկեան Եսայի էֆենտի կետարացի
 Պրաթուր վարժապետ Երզնկացի
 Վարժապետ Երզնկացի

ՀԱՅՖԱ

Գաղիկեան Մտեփան ազա Անիցի
 ՀԻՆ ԵԱՒԻԷԻԻԵՆ
 Արժ. Մեարտի վարժապետ Սեմատեանցի
 ՂԱՐԱԲԱՂ
 Արժ. Արիստակէս վարժապետ Սեզարեանս
 ՄԱԼԱՐԱՐ
 Սերոբէեան Երզնկանց ազա
 Պիճակեան մանտօրի Երզնկանց ազա
 ՄԱՐԱՇ
 Սուրբ Սարգիս եկեղեցւոյ վարժապետն նուէր Մեծ
 Եսայի Երզնկանց ազա
 Ճանարեան մանտօրի Սարգիս ազա

ՄԱՐՁՈՒՆ

Գեր. Երզնկանց Արք. եպիսկոպոս Եղեանս
 ՅՈՊԵ
 ՂԱՐՄԱՆ Վարժապետ տեսուչ
 Մամբեան Երզնկի ազա
 Ս. Սուրբան Արժ. օն ազա
 ՆԻԿՈՍԻ ԴԻԱ
 Գեր. Նիկողոս Արք. եպիսկոպոս առաջնորդական
 փոխնորդ
 Թանգասան վրժ մտ. Թեան Նիկոմիթիւյ
 Տէր Կարապետեան Մկրտիչ ազա
 Տէր Մինասեան Եղիա ազա
 ՇԱՊԻՆԱՐԱԿԱՆԱՐ
 Գեր. Արքայաճառ Արք. եպիսկոպոս

ՈՒՆԵԱ (ՉԵՅՈՒՆ)

Սուրբ Երզնկանց եկեղեցւոյ վարժապետն. Կուր
 Մեծ. Եսայի Երզնկանց աղջիկ որ ՄԱՂՔՅԱՆԵՐԻԿԱ
 Սուրբ Եսայի եկեղեցւոյ վարժապետն. նուէր Մեծ.
 մանտօրի Նապարթ Սարգիս Սրտակ
 Սուրբ Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վարժապետն. ԻՂՈՒՆ
 Մեծ, մանտօրի Նապարթ աղջիկ Ս. Գալուստի
 Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ վարժապետն
 Սուրբ Սարգիս եկեղեցւոյ վարժապետն

ՊԱՆՍԱՏ

Իսկնտեփեան մանտօրի Խաչիկ աղջիկ
 Իսկնտեփեան մանտօրի Իսկնտեփ աղջիկ

ՊԵՐՈՒԹ

Արժ. Վարդան վարժապետ տեսուչ

ՍԵԱՍՏԻԱ

Գեր. կարապետ Վարժապետապոս
 Արժ. Պետրոս վարժապետ
 Անարան (մանտօրի) ազա
 Աշտարեան Մանտօրի Սարգիս ազա
 Տ. Թեոփրասեանց մանտօրի Մարտիրոս աղա

ՍԵԻՆԵԿ

Արժ. Երիթմ վարժապետ Երեմիայի
 Եղաթախեան Սարգիս ազա
 Իջնիկեան Պետրոս աղա Մանտօրի
 Էնի զոնիկեան Մարգար աղա Անիցի
 Սանարք Էմիլի կիրակոս աղա

ՎԱՆ

Արժ. Երզնկանց վարժապետ Բնաստեանց
 Առաքելեան մանտօրի Մարտիրոսեան Սարգիս ազա
 Խաչատուրեան մանտօրի Մկրտիչ աղա
 Նաթանեան մանտօրի Համարձուճ ազա
 Պօլեօսեան Գեորգ աղա

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ

Գեր. Եսայի Արքայաճառ Արք. եպիսկոպոս
 Ճանարեան Առաքել ազա
 Մինասեան Երզնկանց ազա
 Պաղաղ մանտօրի Օհան աղա

ՏՐԱՊԶՈՆ

Գեր. Մեղրայ Արք. եպիսկոպոս (2 օրի.)
 Արժ. Գրիգորի վարժապետ
 Բարեհաբեա Լ. զարդ
 " Մեղրայեան զարդն կեմիւն ճանճի
 " Դարդն կիրակոսի
 Գաապալեան Եսայի ազա
 Գրիգորեան Նիկողոս աղա
 Խաչարեան Վարդան աղա
 Կիւպէնիկեան կարապետ աղա
 Կիւքնիկեան Պօղոս աղա
 Մաթիսեան Արիստակէս աղա
 Մեղրայեան Սարգիս աղա
 Մինասեան Երզնկանց աղա
 Եսայի Երզնկանց մանտօրի Ստեփան աղա
 Ս. Մեղրայեան Խաչիկ աղա

ՓԱՐՁ

Թիւրպեան Պետրոս աղա
 Եսայի Երզնկանց Սարգիս աղա

ՔԻԼԻՍ

Եսայի աղա Անիցի. (2 օրեան)
 Պաղատեան կարապետ աղա. (2 օրեան)
 Պանասեան Գեորգ աղա

ՔԻՇԵԻ

Արժ. Գրիգոր վարժապետ տէր Ստեփանոս